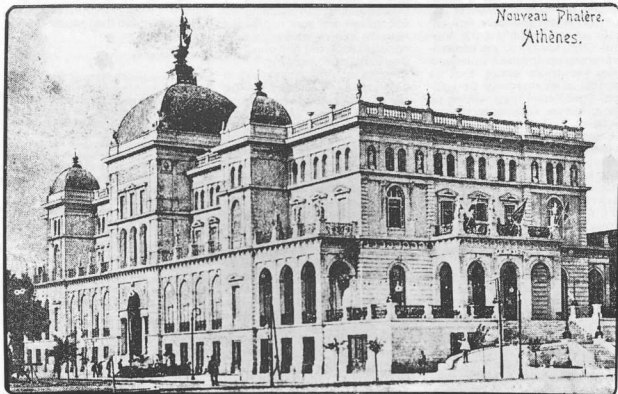

Νεότερα στοιχεία για τη νεοκλασική Αγορά του Άργους

Στο τεύχος 29 της «Αρχαιολογίας» (Δεκ. 1988) είχα δημοσιεύσει άρθρο για την ιστορία του κτιρίου της νεοκλασικής δημοτικής Αγοράς του Άργους, της οποίας η «ζωή» συμπλήρωνε, τότε, έναν αιώνα. Στο άρθρο εκείνο σημείωνα ότι από τις διαθέσιμες πηγές και τα στοιχεία που είχα εντοπίσει, αποδελτιώνοντας τον τοπικό Τύπο της εποχής και όσα απομένουν από το δημοτικό αρχείο Άργους, δεν προέκυπτε το όνομα του αρχιτέκτονα που είχε εκπονήσει τα σχέδια της Αγοράς, διατυπώνοντας πάντως την άποψη ότι το κτίριο έχει χαρακτηριστικά και τυπολογία όμοια με άλλα έργα του Σοίλλερ. Σημείωνα επίσης ότι για το συγκεκριμένο κτίριο δεν υπάρχει ούτε καν ένδειξη στα κατάλοιπα Σοίλλερ και, τέλος, ανέφερα το όνομα του Πάνου Καραθανασόπουλου, ως «δημοτικού γεωμέτρη» της εποχής, σύμφωνα με τοπική εφημερίδα.

Βασίλης Κ. Δωροβίνης

Δικηγόρος - Πολιτικός επιστήμονας - Ιστορικός

Ο φίλος Μάνος Μπίρης, αρχιτέκτων και Επίκοπος Καθηγητής στο ΕΜΠ, σε δικές του έρευνες, εντόπισε από άλλη πλευρά το ίδιο όνομα, δηλαδή του Πάνου Καραθανασόπουλου, και σε σχετικό σημείωμα που του ζήτησα να μου στείλει σημειώνει τα εξής:

«Απ' όσο γνωρίζουμε, ο μηχανικός Πάνος Καραθανασόπουλος ήταν ένας από τους επιδέξιους χειριστές της «σχολής» του Παύλερ –ίσως και συνεργάτης του– και δυστυχώς δύο από τα πιο γνωστά έργα του στην Αθήνα δεν υπάρχουν πια.

Το ένα ήταν το μεγάλο ξενοδοχείο «Ακταίων» του Νέου Φαλήρου (βλ. φωτογραφία), που κτίστηκε λίγο μετά το 1900 για τον τραπεζίτη Ι. Πεσματζόγλου, με όλα τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της διεννέδικης σχολής του αναγεννησιακού κλασικισμού.

Το άλλο ήταν το μέγαρο της πολύ γνωστής στους παλαιούς Αθηναίους «Στοάς Πεσματζόγλου», ίσως λίγο μεταγενέστερο του πρώτου, που βρισκόταν επί της οδού Πανεπιστημίου, ακριβώς απέναντι από την Εθνική Βιβλιοθήκη (στη δημοσιευμένη φωτογραφία είναι το πολύωροφο κτίριο στο δεξιό άκρο). Στο ισόγειό του στεγαζόταν το περίφημο φαρμακείο Δαμδέργη, και είχε μεγάλο τοξωτό θύρωμα της στοάς, πλασιωμένο από κίονες.

Βεβαίως η ταύτιση του έργου του Καραθανασόπουλου, και ιδιαίτερα η σχέση του με το κομψό και λειτουργικό συγκρότημα της αγοράς του Άργους, απαιτεί περισσότερη έρευνα. Πάντως, η μορφολογία του κτιρίου καθώς και στοιχεία που ήδη ανέφερες στο άρθρο σου συγκλίνουν προς την άποψη ότι το κτίριο αυτό είναι δημιούργημα του Αθηναίου μηχανικού» (Αθήνα, 31-3-1990).

Αυτά ως προς την αρχιτεκτονική του κτιρίου. Εκτός από τις φωτογραφίες που ευγενικά μου παραχώρησε ο κ. Μπίρης για το παρόν άρθρο, δημοσιεύεται σ' αυτό προπολεμική φωτογραφία της Αγοράς, από ταχυδρομικό δελτάριο που είχε τυπώσει ο εγκατεστημένος στο Άργος φωτογράφος Κυριακίδης (γνωστός με το καλλιτεχνικό ψευδώνυμο «Απελλής»), την οποία μου παραχώρησε η αρχιτέκτων και φίλη κ. Μ. Αδάμη –την ευχαριστώ και από εδώ θερμά.

Όπως είχα σημειώσει στο προηγούμενο άρθρο μου, τα σχέδια για την αναστήλωση της Αγοράς συνέταξε ο Αργύριος αρχιτέκτονας Κώστας Μακρής. Τα σχέδια αυτά εγκρίθηκαν από το Κεντρ. Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. στο τέλος του 1988 και από τότε, με αυτεπιστασία του Δήμου Άργους, άρχισαν να επιδιορθώνεται η στέγη του κτι-

ρίου, με χρήση παλαιών κεραμιδιών. Μόλις στις 10 Οκτωβρίου 1989, και μετά από δημοπρασία της 22 Αυγούστου 1989, υπογράφηκε μεταξύ του δημάρχου Άργους και του αρχιτέκτονα του Άργους Παναγιώτη Αθ. Θεοφίλη σύμβαση «κατασκευής έργου» για τα έργα αναστήλωσης (αρ. πρωτ. Δήμου Άργους 10472). Τα έργα άρχισαν αμέσως και συνεχίζονται. Φωτογραφίες που πήραμε με την αρχιτέκτονα Ιω. Σωτηρίου, τον Απρίλιο του 1990, παρουσιάζουν απόψεις της ήδη αναστηλωμένης νότιας πλευράς του κτιρίου, αλλά και όψεις της λιθοδομής του τόξου της θόριας πλευράς, μετά την απόξεση των παλαιών σοβάδων. Στη βάση του είναι, νομίζω, εμφανής η χρήση μελών αρχαίας κατασκευής, για την οποία έκανα εκτενή λόγο στο άρθρο μου του 1988.

Θα πρέπει να προσέσω ακόμη ότι στο Κ.Σ. Νεωτέρων Μνημείων είχε υποβληθεί μελέτη κατασκευής σκεπάστρου στον εσωτερικό, ακάλυπτο χώρο της Αγοράς, καθώς και επικάλυψη του δαπέδου της –και για τα θέματα αυτά, που είχαν τεθεί ευθύς με την αρχική κατασκευή του κτιρίου, παραπέμπω στον προηγούμενο άρθρο. Το ΚΣΝΜ, με κατά πλειοψηφία απόφασή του της 8-2-1990, ενέκρινε την κατασκευή στεγάστρου αλλά όχι και τη μελέ-

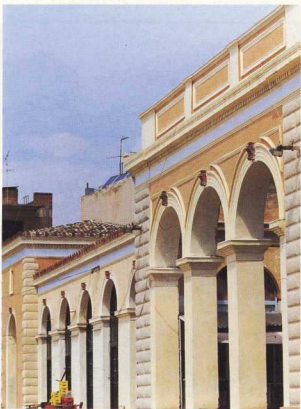
Όδος Κοραή και Πανεπιστημίου, Αθήναι
Rue Koray et d'Université, Athènes.

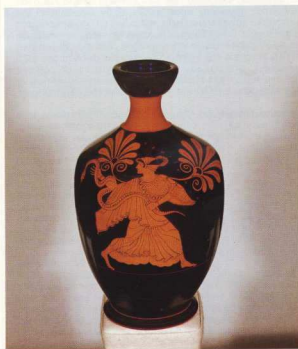
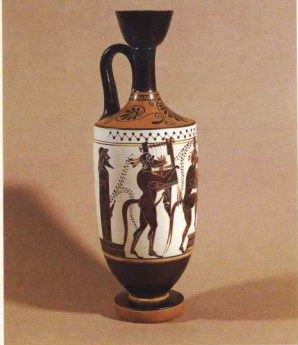

τη επίστρωσης με πλάκες του δαπέδου (τα σχέδια και για τα δύο ήταν της αρχιτέκτονος *Ερμίνας Λειβαδίτη - Θεοφίλη*, για το στέγαστρο είχαν ληφθεί υπόψη υποδείξεις της Δ/σης Αναστήλωσης Νεωτ. Μνημείων), για τον λόγο ότι «δεν προσαρμόζονταν στο ύψος και στις αναλογίες» του κτιρίου. Το Συμβούλιο δεν διατύπωσε συγκεκριμένες συστάσεις ή υποδείξεις, όπως απεναντίας έκαμε για το στέγαστρο (σχετικό το έγγραφο της Δ/σης Πολιτιστικών Κτιρίων και Αναστήλωσης Νεωτ. Μνημείων του ΥΠ.Π.Ο., με αριθμό 4703/175/ 5-3-1990).

Σημ.: Η συνέχεια των άρθρων - συμβολών στην ιστορία της κτιριοδομίας της Καποδιστριακής εποχής, με την ιστορία του κτιρίου του «Καλλιμαγείου» στο Άργος, θα δημοσιευθεί στο επόμενο τεύχος της «Αρχαιολογίας».

Γιατί όχι :

Ένα καλό αντίγραφο είναι εξίσου ευχάριστο στη θέα με το πρωτότυπο. Υστερεί μόνο ως προς την αγοραστική του αξία (και την αρχαιολογική βέβαια, αλλά αυτό το καταλαβαίνουν λίγοι).

Ανάμεσα στα τόσα αντίγραφα αρχαίων αγγείων που κυκλοφορούν στην αγορά, ξεχωρίσαμε – και γι' αυτό το αναφέρομε – το εργαστήριο των κεραμιστών Ντίνου και Δημήτρη Σταθόπουλου.

Ο πηλός που χρησιμοποιούν είναι αποκλειστικά αττικός, γιατί είναι αυτός που προσφέρεται καλύτερα στο δούλεμα ευαίσθητων σχημάτων. Τα σχέδια και το χρώμα είναι προσεγγίσιμα με σχολαστικότητα. Το ψήσιμο του κάθε αγγείου γίνεται ξεχωριστά, δηλαδή δεν υπάρχει μαζική παραγωγή. Η ποικιλία αντιγράφων που διαθέτει το εργαστήριο είναι εντυπωσιακή. Ας σημειωθεί όμως πως όποιος επιθυμεί αντίγραφο ενός ορισμένου αγγείου έχει τη δυνατότητα να το παραγγείλει.

Ο κ. Δ. Σταθόπουλος μας λέει: 'Όσο απλό και αν φαίνεται το κάθε αγγείο, χρειάζεται από 5 μέχρι και 20 ημέρες για να γίνει. Βέβαια, τον μακρύ χρόνο τον απαιτούν αγγεία μεγέθους 60-70 εκατ.

Τα εργαστήρια αυτά, όπου οι άνθρωποι δουλεύουν με μεράκι, περιλαμβάνουν: χημείο, ζυμωτήριο, τροχούς, σχεδιαστήρια – για την εκτέλεση των σχεδίων και της φόρμας –, μικρό ξυλουργείο, τμήμα κατασκευής μεταλλικών και πλεξιγκλάς βάσεων. Εδώ έχουν συνεργαστεί μέχρι σήμερα διάφοροι καλλιτέχνες, όπως οι: Χρήστος Σαρακατιάνος, Ken Sanders, Thanos Johnson, Du-Yong-che (αγγειοπλάστης).

Εργαστήριο Ceramica, Δελφοί, τηλ. (0265) 82430, 82730, 82396, και από τον Ιούλιο του 1990: Καραϊσάκη 6, Νέα Χαλκηδόνα, Αθήνα, τηλ. 8326288, 8323787.